

T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 28.11.2023
Sayı: 56

Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ
Muğla Milletvekili
Saadet Partisi Grup Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla talep ederim. 28.11.2023

Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ
Muğla Milletvekili

Türkiye dünyanın en büyük çekirdeksiz kuru üzüm üreticisi ve ihracatçısıdır. Ülkemizin dünya ticaretine konu olan ve ihracatta büyük öneme sahip ürünlerinden birisi çekirdeksiz ve özellikle "Sultani tip" kuru üzümleridir. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü'nün 2020 Yılı Kuru Üzüm Sektör Raporu'na göre; dünya çekirdeksiz kuru üzüm rekoltesinin 5 yıllık ortalaması yaklaşık 1 milyon 327 bin tondur. Ülkemiz, dünya ortalama rekoltenin %20'sine tekabül eden 260-300 bin tonluk üretim ile dünyada oldukça büyük bir paya sahiptir. Yine, ülkemizde çekirdeksiz kuru üzüm üretimi, Ege Bölgesi'nde yer alan Manisa, Turgutlu, Salihli, Akhisar, Menemen, Kemalpaşa, Çal ve Çivril'de yoğunlaşmıştır. Üretim miktarı Manisa'da %87, İzmir'de %9 ve Denizli'de %4 civarındadır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2019 verilerine göre; dünya kuru üzüm ihracatında ilk sırada yer alan Türkiye, 2019 yılında 520 milyon dolar karşılığında, yaklaşık 243 bin ton kuru üzüm ihracatı gerçekleştirmiştir. Türkiye, kuru üzüm ihracatının %75-80'ini AB ülkelerine yapmaktadır. Bu ülkeler içerisinde de İngiltere, Almanya ve Hollanda en çok ihracatın yapıldığı ülkelerdir. Bu ülkelerden bazıları Türkiye'den ithal ettikleri kuru üzümlerin bir kısmını yeniden ihraç ederek değerlendirme yoluna gittiği bilinmektedir. Üretilen ürünün yaklaşık %85'inin ihracata konu olması sonucunda dünya ticaretinin yarısına yakınına sahip olduğumuz ve yıllık 400-500 milyon dolar döviz geliri ile en önemli ihraç ürünlerimiz içinde yer alan çekirdeksiz kuru üzümün, tarım ve ticaretinin geliştirilmesi ve sektörün sorunlarının giderilmesi ülkemiz için oldukça önemlidir.

Bu bağlamda:

- 1) Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) 2021 yılından günümüze ürün sattığı özel firma ve şahıslara yönelik "ödemelerde kolaylık tanıma" adı altında gerçekleştirdiği usul ve uygulamalar nelerdir?
- 2) Bazı kuru üzüm üreticilerinin tarafımıza aktardığı bilgilere göre; bir takım özel firma ve şahıslar TMO'dan ürün alıp, işleyip, ihraç edip ortalama 45 günde paralarını döviz cinsinden alırken, TMO'ya olan borçlarını neredeyse hiç vade farkı ödemedi 3-6 ay sonra ödedikleri iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur?
- 3) 2022 yılında kuru üzüm ortalama 7.5-15 TL/KG aralığında alınırken TMO'nun devreye girmesiyle kuru üzüm fiyatları numarasına göre 20-26 TL/KG fiyatına çıkarıldığı iddiaları doğru mudur? İddia doğruysa bu fiyat artışının temel sebepleri nelerdir?
- 4) 2022 yılı mahsulünü, ortalama maliyet fiyatı 25 TL/KG olarak 93 bin ton alan TMO, yaklaşık 8-10 ay bekledikten sonra 2023 Temmuz sonuna kadar yaklaşık 75 bin tonunu 26.5 TL/KG ortalama fiyattan özel üzüm işletmelerine sattığı iddiaları doğru mudur?
- 5) TMO'nun kuru üzüm bazında 2020 yılından günümüze elde ettiği kar ve zarar kaç TL'dir?
- 6) TMO'nun 2020 yılından günümüze kuru üzüm rekolte tahminlerinin isabet oranı yüzde kaçtır?
- 7) TMO tarafından kuru üzüm üreticilerine sağlanan destekler nelerdir?
- 8) Bakanlığınız ve ilgili kurumlarınızca kuru üzüm üretimini daha verimli kılmak adına AR-GE çalışmaları yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa nelerdir?